

Часто кажуть, що перший звук, який ми чуємо в утробі, — це биття матиного серця. Насправді ж перший звук, від якого починає вібрувати наш новонабутий слуховий апарат, — це пульсація матиної крові в її венах та артеріях. Ми починаємо вібрувати в цьому первинному ритмі ще навіть не маючи вух. До зачаття ми існуємо частково у вигляді яйцеклітини в матиинському яєчнику. Всі яйцеклітини, які протягом життя матиме жінка, формуються в її яєчниках, доки вона чотиримісячним зародком перебуває в матиинській утробі. А це означає, що наше біологічне існування у вигляді яйцеклітини починається в утробі нашої бабусі. Кожен із нас проводить п'ять місяців в утробі своєї бабусі, а вона, своєю чергою, сформувалася в утробі бабусі своєї. Ми вібуємо в ритмі пульсації крові матири ще до того, як народиться вона сама...

Коли барабанники були жінками

Твій будинок світиться серед темряви, як наче всередині все палає.

Завіски, які вона вибрала на вікна, схожі на лялі. З дорогого льону. Плетення ниток таке нещільне, що я зазвичай можу вгадати твій настрій. Мені видно, як дівчинка змахує «кінським хвостом», закінчуючи домашні завдання. Мені видно, як маленький хлопчик підкидає тенісні м'ячки під мало не чотириметрову стелю, доки твоя дружина ходить вітальною в легінсах, упорядковуючи денний безлад. Іграшки — у кошик. Подушки — назад на канапу.

Однак сьогодні ти не запнув завіски. Може, щоб дивитися, як падає сніг. Може, щоб твоя донька виглядала північного оленя. Вона вже давно в нього не вірить, але готова вдавати для тебе. Для тебе — що завгодно.

Ви всі гарно вбрані. Діти в одязі з однакової картатої тканини сидять на шкіряному диванчику, а твоя дружина фотографує їх на телефон. Дівчинка тримає хлопчика за руку. Ти налаштуєш грамофон углибині кімнати, і твоя дружина звертається до тебе, але ти піднімаєш вказівний палець — ти майже закінчив. Дівчинка зістрибує з диванчика, а твоя дружина підхоплює хлопчика, і вони кружляють. Ти піднімаєш склянку з напоєм — шотландським віскі — і відпиваєш, раз, двічі, а тоді крадькома відходиш від грамофона, наче від дитяти, яке щойно заснуло. Саме так ти завжди починаєш танцювати. Ти береш його на руки. Він закидає голову. Ти перевертаєш його ногами вгору. Донька тягнеться, щоб татко її поцілував, а дружина бере з твоїх рук склянку потримати. Вона підходить до ялинки і поправляє гірлянду, яка висить трохи криво. А тоді ви всі завмираєте, нахиляєтесь одне до одного і в один голос

щось викрикуєте, якесь слово, в бездоганно розрахований момент, а тоді знову починаєте рухатися — грає пісня, яку ви добре знаєте. Дружина виходить з кімнати, і твій син автоматично повертає голову в її бік. Я пам'ятаю це відчуття. Відчуття потрібності.

Сірники. Вона повертається запалити свічки на прикрашеній камінній полиці, і мені стає цікаво, чи вигнуті ялинкові гілки справжні, чи пахнуть вони лісом. На якусь мить я дозволяю собі уявити, як ці гілки спалахують, доки ви всі спите цієї ночі. Я уявляю, як тепле, масляно-жовте сяйво твого будинку перетворюється на розпечений, червоний жар.

Хлопчик бере до рук металеву кочергу, а дівчинка лагідно забирає її в нього, перш ніж твоя дружина встигає помітити. Хороша сестричка. Помічниця. Захисниця.

Зазвичай я так довго не спостерігаю за вами, але ви всі такі гарні сьогодні, що я не в змозі примусити себе поїхати геть. Падає сніг, такий, що лежить довго, такий, з якого вона зранку зліпить сніговика, щоб порадувати свого молодшого братика. Я вмикаю очищувачі скла, налаштовую обігрів і помічаю, як цифри на годиннику змінюються з 7:29 на 7:30. Саме той час, коли ти читав би їй «Полярний експрес».

Твоя дружина тепер сидить у кріслі й дивиться, як ви втрюх танцюєте кімнатою. Вона сміється і перекидає довге хвилясте волосся на один бік. Вона нюхає твій напій і ставить його на стіл. Усміхається. Ти стоїш до неї спиною і не бачиш того, що бачу я, того, що вона кладе руку на живіт, злегка погладжує його, а тоді опускає очі, того, що вона глибоко замислена, думаючи про того, кого має в своєму животі. Там ще лише кілька клітин. Але для неї вони — цілий світ. Ти обертаєшся, і вона знову звертає увагу на кімнату. На дорогих їй людей.

Вона скаже тобі завтра зранку.

Я й досі так добре її знаю.

Я опускаю очі, щоб надіти рукавички, а коли піднімаю, у відчинених вхідних дверях стоїть дівчинка. Її обличчя напів-

освітлене ліхтарем, що висить над номером будинку. Вона тримає в руках тарілку, повну моркви й печива. Ти залишиш крихти на кахляній підлозі передпокою. Ти зіграєш свою роль у цій виставі, а вона — свою.

Тепер вона дивиться в салон машини на мене. Вона здригається. Сукня, яку їй купила твоя дружина, замаленька для неї, і мені видно, що її стегна ширшають, що в неї бубнявляють груди. Однією рукою вона обережно закидає свій «кінський хвіст» через плече, і цей жест більше належить жінці, ніж дівчинці.

Уперше в її житті мені здається, що наша донька схожа на мене.

Я опускаю віконне скло і піднімаю руку у вітанні, у таємному вітанні. Вона ставить тарілку собі під ноги і знову випростується глянути на мене, а тоді обертається і йде всередину. До своєї сім'ї. Я чекаю, доки завіски запнуться, доки ти з'явишся у дверях подивитися, якого біса я сиджу в припаркованій машині біля твого будинку в такий вечір, як сьогодні. І що, будьмо відверті, я могла б тобі сказати? Що мені було самотньо? Що я сумувала за нею? Що я заслуговую бути тією матір'ю, яка мешкає у твоєму сяйливому будинку?

Натомість вона танцюючи повертається у вітальню, де ти вмовив дружину підвестися з крісла. Доки ви танцюєте вдвох, притиснувшись, а ти гладить її спину, наша донька бере хлопчика за руку і підводить його до вікна вітальні. Наче акторка, що стає на свою позначку на сцені. Вони вписуються в рамку вікна так точно.

Він схожий на Сема як дві краплі води. Він має його очі. І те хвилясте темне волосся, яке на кінчиках береться кучериками, кучериками, що їх я намотувала на свій палець знову й знову.

Мені стає погано.

Наша донька дивиться у вікно на мене, поклавши руки на плечі твого сина. Вона нахилиється й цілує його в щічку. А тоді знову. А тоді знову. Хлопчикові подобається її ласка.

Він до неї звик. Він показує пальчиком на снігопад, але вона не відводить від мене очей. Вона потирає його руки від ліктя до плеча, наче намагаючись зігріти. Як зробила б мати.

Ти підходиш до вікна і стаєш на коліна, опиняючись на висоті хлопчиковаго зросту. Ти визираєш у вікно, а тоді підводиш очі. Моєї машини ти не помічаєш. Ти показуєш на сніжинки, як твій син, і проводиш по небу пальцем. Ти розказуєш про санки. І про північного оленя. Він вдивляється в темряву, намагаючись побачити те, що бачиш ти. Ти грайливо лоскочеш його під підборіддям. Вона й далі не зводить з мене очей. Я ловлю себе на тому, що втискаюсь у крісло. Я сковтую слину й нарешті відводжу від неї очі. Вона завжди виграє.

Коли знову повертаю на неї погляд, вона все ще стоїть у вікні, дивлячись на моє авто.

Мені здається, що вона ось-ось засмикне завіску, але ні. Цього разу я не відводжу від неї очей. Я беру до рук товстий стос паперу, що лежить на пасажирському сидінні, і відчуваю вагу своїх слів.

Я приїхала сюди, щоб віддати його тобі.

Ось моя версія того, що сталося.

Т и висунув стілець і постукав по моїх підручниках кінчиком олівця, а я дивилася у книжку, не наважуючись підвести очей. «Алло?» — сказала я автоматично, наче відповідаючи на телефонний дзвінок. Тебе це розсмішило. І ми сиділи за одним столом, хихочучи, двоє незнайомих одне одному людей у студентській бібліотеці, готуючись до заняття з того ж самого предмета на власний вибір. Напевно, на ці заняття приходило з кілька сотень студентів, бо я ніколи раніше тебе не бачила. Кучері впали тобі на очі, і ти взявся накручувати їх на олівець. У тебе було таке незвичайне ім'я. Згодом, по обіді, ти провів мене додому і ми майже не розмовляли. Ти не приховував, як сильно закохався, час від часу всміхаючись просто мені в лице. Я ще ніколи не відчувала до себе такої уваги. Коли дійшли до мого гуртожитку, ти поцілував мою руку, і від цього ми знову почали сміятися.

Незабаром нам виповнилося по двадцять одному; ми стали нерозлучні. До випуску залишалося менш ніж рік. Ми провели цей час, ночуючи разом у моєму гуртожитку, стуливши до купи два ліжка і готуючись до занять на протилежних кінцях канапи, переплівши ноги. Ми ходили в бар із твоїми друзями, але завжди опинялися вдома рано, у ліжку, серед новизни тепла одне одного. Я пила дуже мало, а ти вже втомився від атмосфери вечірок — тобі хотілося тільки мене. Здавалося, моє оточення це цілком влаштувало. Я мала невеличке коло друзів, більше схожих на знайомих. Я була так зосереджена на тому, щоб мати стабільно високі оцінки й отримувати стипендію, що не мала ні часу для звичного соціального життя студентів

коледжу, ні цікавості до цього. Напевно, я за ті роки так ні з ким особливо й не зблизилася, доки не зустріла тебе. Ти запропонував мені інакше життя. Ми вислизнули з соціальної орбіти й були цілком задоволені одне одним.

Комфорт, який ти мені дарував, був усеохопний — до зустрічі з тобою я не мала нічого, тож ти без особливих зусиль став для мене всім. Я не маю на увазі, що ти на це не заслуговував, — якраз навпаки. Ти був лагідний, уважний, чуйний. Ти був перший, кому я сказала, що хочу бути письменницею, і відповів: «Я не уявляю тебе кимось іншим». Я тішилася з того, як дівчата дивилися на нас, — наче вони мали чому заздрити. Вночі я нюхала твоє м'яке темне волосся, доки ти спав, і проводила пальцем по твоєму колючому підборіддю, коли ти прокидався зранку. Ти став моїм наркотиком.

На мій день народження ти записав сто речей, які тобі в мені подобалися. *14. Мені подобається, що ти трішки похропуєш, коли засинаєш. 27. Мені подобається, як гарно ти пишеш. 39. Мені подобається писати своє ім'я пальцем на твоїй спині. 59. Мені подобається ділитися з тобою кексиком дорогою на заняття. 72. Мені подобається, з яким настроєм ти прокидаєшся в неділю. 80. Мені подобається дивитися, як ти дочитуєш цікаву книжку, а тоді притуляєш її до грудей. 92. Мені подобається, якою хорошою матір'ю ти колись станеш.*

— З чого ти взяв, що я стану хорошою матір'ю? — Я поклала аркуш із переліком, і на якусь мить мені здалося, що ти взагалі мене не знаєш.

— А чому б тобі не стати хорошою матір'ю? — Ти грайливо штрикнув мене в живіт. — Ти дбайлива. І лагідна. Мені страшенно хочеться чимскоріше мати з тобою маленьких діток.

Мені нічого не залишалося, крім як удавано всміхнутися.

Я ще ніколи не зустрічала нікого з таким же палким серцем, як у тебе.

— Колись ти зрозумієш, Блайт. Жінки в нашій сім'ї... ми не такі, як усі.

Спогад про мандаринову помаду моєї матері на сигаретному фільтрі й досі дуже чіткий. Попіл, що падає у чашку, плаває в залишках мого помаранчевого соку. Запах мого підгорілого тоста.

Ти кілька разів запитував про мою матір, Сесілію. Я поділилася з тобою тільки фактами: 1) вона пішла від нас, коли мені було одинадцять; 2) після цього я бачила її лише двічі; 3) і навіть не уявляю, де вона живе.

Ти знав, що є речі, які я не розповіла, але ніколи не тиснув на мене — ти боявся того, що міг почути. Я це розуміла. Ми всі маємо право на певні очікування одне від одного та від себе. Материнство нічим не відрізняється. Уміння бути хорошою матір'ю очікують від кожної жінки — від матері, від дружини, від себе самої.